

Α΄ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ

«Μέτρα ενίσχυσης του εσωτερικού ελέγχου και της διαφάνειας στη Δικαιοσύνη»

I. Με το υπό ψήφιση Νσχ προτείνεται προς ψήφιση σειρά διατάξεων, με τις οποίες τροποποιούνται ρυθμίσεις του Ποινικού Κώδικα, του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών (Κ.Ο.Δ.Κ.Δ.Λ., ν. 1756/1988, όπως επανειλημμένα έχει τροποποιηθεί) και του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Στο κεφ. Δ΄ προτείνονται ρυθμίσεις για τον έλεγχο της περιουσιακής κατάστασης των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών.

II. Με το άρθρο 2 παρ. 3 Νσχ προστίθεται στο άρθρο 17 Κ.Ο.Δ.Κ.Δ.Λ. νέο στοιχείο Γ, το οποίο προβλέπει (παρ. 1) ότι, σε όσα Πρωτοδικεία προβλέπεται οργανικός αριθμός δέκα τουλάχιστον δικαστών, οι συνθέσεις για την εκδίκαση των υποθέσεων ασφαλιστικών μέτρων καταρτίζονται με κλήρωση. Η κλήρωση γίνεται από το Πολυμελές Πρωτοδικείο, το οποίο συνεδριάζει ειδικά για τον σκοπό αυτό την πρώτη (εκτός από την 1η Ιανουαρίου) και δεκάτη έκτη ημέρα κάθε μήνα (παρ. 2). Οι προτεινόμενες διατάξεις προβλέπουν την κατάρτιση με κλήρωση των συνθέσεων των μονομελών πρωτοδικείων, που είναι καθ' ύλην αρμόδια να διατάξουν ασφαλιστικά μέτρα (683 παρ. 1 ΚΠολΔ). Προφανώς οι διατάξεις του Νσχ δεν εφαρμόζονται όταν διατάσσονται ασφαλιστικά μέτρα σε υποθέσεις νομής ή κατοχής από το αρμόδιο ειρηνοδικείο (733 ΚΠολΔ). Δεν είναι όμως απολύτως σαφές από τις προτεινόμενες διατάξεις -και δεν θα ήταν ίσως άστοχο να διευκρινισθεί προς αποφυγή ερμηνευτικών διακυμάνσεων- αν η κατάρτιση της συνθέσεως με κλήρωση αφορά και το πολυμελές πρωτοδικείο, όταν αυτό εκδικάζει εφέσεις κατά

αποφάσεων ασφαλιστικών μέτρων επί υποθέσεων νομής ή κατοχής, οι οποίες εξεδόθησαν από το ειρηνοδικείο (18 αριθ. 2 ΚΠολΔ).

III. Στο άρθρο 91 παρ. 3 Κ.Ο.Δ.Κ.Δ.Λ. προβλέπονται, κατά τρόπο ενδεικτικό («ιδίως»), τα πειθαρχικά παραπτώματα των δικαστικών λειτουργών. Στη διάταξη αυτή προστίθεται με το άρθρο 2 παρ. 7 Νσχ νέο εδάφιο θ, σύμφωνα με το οποίο συν αριθμείται στα πειθαρχικά παραπτώματα των δικαστικών λειτουργών και η «μη έκδοση απόφασης μέσα σε οκτώ μήνες από τη συζήτηση πολιτικής υπόθεσης και η, ως συνέπεια τούτου, επιστροφή ή αφαίρεση της δικογραφίας από το δικαστή που τη χειρίζεται». Σημειώνεται πάντως ότι, σύμφωνα με το εδάφιο δ της παρ. 3 του άρθρου 91 Κ.Ο.Δ.Κ.Δ.Λ. όπως αυτό τροποποιήθηκε και ισχύει δυνάμει του άρθρου 5 παρ. 5 ν. 2207/1994, στα πειθαρχικά παραπτώματα του δικαστικού λειτουργού προβλέπεται επίσης η «αδικοιολόγητη καθυστέρηση στην εκτέλεση των καθηκόντων του». Η ίδια διάταξη ορίζει περαιτέρω και τα εξής: «Σε κάθε περίπτωση δεν είναι αδικαιολόγητη η έκδοση απόφασης πολιτικού δικαστηρίου μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από τη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός αν αφορά υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων, εκούσιας δικαιοδοσίας και εργατικών διαφορών». Από τη συνδυασμένη ερμηνεία της ισχύουσας και της προτεινόμενης διατάξεως φαίνεται να προκύπτει ότι με το υπό ψήφιση νέο εδάφιο θ της παρ. 3 του άρθρου 91 Κ.Ο.Δ.Κ.Δ.Λ. καθιερώνεται ως πειθαρχικό παράπτωμα ειδικώς η αφαίρεση της δικογραφίας από τον δικαστή, ο οποίος παρέλειψε να εκδώσει την απόφαση εντός οκτώ μηνών από τη συζήτηση της υπόθεσης (νέο εδάφιο στο άρθρο 307 ΚΠολΔ, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 Νσχ). Παραμένει όμως συγχρόνως ως πειθαρχικό παράπτωμα η έκδοση της απόφασης μετά 4 μήνες από τη συζήτηση της υπόθεσης. Τυχόν καθυστέρηση της απόφασης επί οκτώ μήνες μετά τη συζήτηση της υπόθεσης οδηγεί επομένως σε συρροή πειθαρχικών παραπτωμάτων (93 παρ. 5 Κ.Ο.Δ.Κ.Δ.Λ.).

Εν συνεχεία ανακύπτει το ερώτημα αν η αφαίρεση της δικογραφίας μετά την πάροδο του οκταμήνου αναφέρεται σε κάθε είδος πολιτικής υποθέσεως, καταλαμβάνοντας ακόμη και τα ασφαλιστικά μέτρα ή την εκούσια δικαιοδοσία. Θα μπορούσε να υποτεθεί ότι, λ.χ., στις υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων, η λήψη των οποίων ζητείται πάντοτε σε επείγουσες περιπτώσεις, η πάροδος και συντομότερου χρονικού διαστήματος από το οκτάμηνο θα δικαιολογούσε την κύρωση της αφαίρεσης της δικογραφίας. Η προτεινόμενη διάταξη όμως δεν διακρίνει, όπως συμβαίνει με το ισχύον άρθρο 91 παρ. 3 εδ. δ Κ.Ο.Δ.Κ.Δ.Λ. Επομένως, από το γράμμα της υπό ψήφιση διατάξεως φαίνεται να προκύπτει ότι και επί ασφαλιστικών μέτρων, εκούσιας δικαιοδοσίας ή εργατικών διαφορών, η ανωτέρω κύρωση δεν επιβάλλεται αν δεν πα-

ρέλθει οκτάμηνο από τη συζήτηση της υποθέσεως.

IV. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 Νοσχ, εάν γίνει δεκτό το αίτημα για έκδοση προσωρινής διαταγής, η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων προσδιορίζεται μέσα σε τριάντα ημέρες. Αναβολή της συζήτησης δεν επιτρέπεται, διαφορετικά παύει αυτοδικαίως η ισχύς της προσωρινής διαταγής. Όπως επισημαίνεται και στην Αιτιολογική Έκθεση, σκοπός της διάταξης είναι η ταχύτατη εκδίκαση των υποθέσεων ασφαλιστικών μέτρων και η αποτροπή της δυνατότητας μεροληψίας κατά την έκδοση των προσωρινών διαταγών. Όπως όμως είναι διατυπωμένη η προτεινόμενη διάταξη, η χορήγηση αναβολής κατά τη συζήτηση της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων οδηγεί σε αυτοδίκαιη άρση της ισχύος της προσωρινής διαταγής, χωρίς όμως να εμποδίζεται το δικαστήριο να χορηγήσει επί της έδρας νέα προσωρινή διαταγή έως τη μετ' αναβολή συζήτηση. Μία τέτοια λύση, που δεν αποκλείεται με βάση τη νέα παρ. 4 του άρθρου 691 ΚΠολΔ, θα οδηγούσε ασφαλώς σε καταστρατηγήσεις της νέας διατάξεως και της αποστολής της. Γι' αυτό θα μπορούσε ίσως να αναδιατυπωθεί το β' εδάφιο της νέας παραγράφου 4 του άρθρου 691 ΚΠολΔ ως εξής: «Αναβολή της συζήτησης δεν επιτρέπεται, άλλως παύει αυτοδικαίως η ισχύς της προσωρινής διαταγής και αποκλείεται η χορήγηση νέας».

Αθήνα, 28 Φεβρουαρίου 2005

Ο εισηγητής

Στέλιος Ν. Κουσουλής

Προϊστάμενος του Α' Τμήματος Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Επικ. Καθηγητής Νομικής Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος της Α' Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αντώνης Μ. Παντελής

Καθηγητής Νομικής Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών